

פרק יב א - ח

פרשת לך לך (תשי"ג)

א. לך לך מארצך. מתי נאמרו דברים אלו לאברהם. באור כשדים? בחרן? לפני מות אביו או לאחר מכן? עיין רשי יא כ"ח ד"ה עלפני תרח יא לב ד"ה וימת תרח. יב ב ד"ה מארצך. ראבע יא ח חל מן והנכוון בעיני שפרשת לך לך. יב א עד בצאתו מאור כשדים רמבן יא כה עד ומשם לקחו והוליכו בכל ארץ כנען. יב א ד"ה מארצך

2. ראבע מוצא סעד לדעתו באחד הפסוקים בפרק טו וכן באחד הפסוקים בפרק נחמיה. מצא את הפטוק ונסה לפרשו אליבא דרשי
 3. הבא את טענות הרמבן ד"ה מארצך וממולדתך נגד דעת הראבע הנל והוסף עוד עליהן!
 ב. לך לך. מה בין רשי לרמבן בפירוש המלה לך?
 ג. רמבן ד"ה והיה ברכה החל מן וזאת הפרשה.

1. מה הקושיה שמקשה הרמבן על הפרשה כולה ומה תשובתו? 2. לאיזה פסוק ולאיזה ענין ירמוז במלים בענין דור אנוש וסברתם בעבודה זרה שחדשו?
 ד. מארצך וממולדתך ומבית אביך. כמה מן המפרשים הקשו על סדר המלים בפסוק ולדעתם הסדר הראוי היה לאמר מבית אביך ממולדתך ומארצך. נמק את שאלתם ותן טעמים שונים לסדר שבו בחר הכתוב.

ה. ואברכה מברכין ומקללך אאר
 1. עיין ראבע ד"ה מברכין, ד"ה מקללך. איך תסביר סבת התופעה הזו?
 2. השוה ברכה זו לבראשית כ"ז כט אררין ומברכין ברוך, לבמדבר כד ט מברכין ברוך ואררין ארור. מה ההבדל הסגנוני שבין מקומנו לשני המקומות הללו ומה סבתו?
 ו. והכנעני אז בארץ.

1. מה הקשי שבמלים אלה ואין מתרצים אותו רשי, רדק ורמבן החל מן ויתכן שהזכיר הכתוב והכנעני אז בארץ להורות על ענין הפרשה...?
 2. למי משלתם יש להביא ראיה משמואל ב' ט"ז י"א?
 רדק: ומה שאמר אז בארץ להודיע מעשה האל ורצונו לאוהביו כי אברהם היה עובר בארץ עם מקנה רב והיו רועים במרעה הארץ ובעלי מקומות המרעה לא היו אומרים לו דבר. וזה היה דבר גדול ומעשה נס מאת השם. והכיר אברהם בזה כי מקיים לו האל מה שיעדו בברכות.

ז. להבנת סגנונו של רשי השוה דבריו לדברי מדרש רבה שממנו לוקחו:
 1. רשי דה אשר עשו בחרן עד לכך כתוב אשר עשו.
 וזה לשון מדרש רבא: א"ר אלעזר בן זימרא: אם מתכנסין כל באי העולם לברא אפילו יתוש אחד, אינן יכולים לזרוק בו נשמה.. ואת אומר: ואת הנפש אשר עשו!? אלא אלו גרים שגילו.. ..
 למה אשר עשו? אלא ללמד שכל מי שהוא מקרב את העכו"ם ומגילירו כאלו בראו. ויאמר אשר עשה, למה נאמר אשר עשו? א"ר הונא: אברהם היה מגליר את האנשים ושרה מגלירת את הנשים.
 2. רשי יג פסוק ז דה ויהי ריב. וזה לשון מדרש רבא: ר ברכיה בשם ר יהודה אמר: כהמתו של אברהם אבינו היתה יוצאת זמומה ובהמתו של לוט לא היתה יוצאת זמומה. היו אומרים להם רועי אברהם: "הותר הגזל" היו אומרים להם רועי לוט: כך אמר הקב"ה לאברהם: לזרעך אתן את הארץ הזאת ואברהם פרדה עקרה ואינו מוליד. למחר הוא מת ולוט בן אחיו יורשו ואין (ואם) אכליון- מדידתו אינן אכלים. א"ל הקב"ה: כך אמרתי לו: לזרעך אתן. אימתי? לכשיעקרו שבעה עממים מתוכה. והכנעני והפריזי אז יושב בארץ. עד עכשיו מתבקש להם זכות בארץ.
 מה אפשר ללמד מתוך השוואה זו על דרכו של רשי בהשתמשו במקורותיו?